

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

AZERBAIJAN ÜLKE RAPORU

Dış Ticaret Müdürlüğü
Mayıs 2024

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER	1
1.2.1. Coğrafi Konum.....	1
1.2.2. Siyasi ve İdari Yapı.....	1
1.2.3. Nüfus ve İstihdam.....	2
1.2.4. Doğal Kaynaklar.....	3
DIŞ TİCARET	5
2.1. DIŞ TİCARET.....	5
2.1.1. Başlıca Ürünler İtibariyle Azerbaycan'ın İthalatı (Bin Dolar).....	5
2.1.2. Başlıca Ürünler İtibariyle Azerbaycan'ın İhracatı (Bin Dolar).....	6
2.1.3. Başlıca Ülkeler İtibariyle Azerbaycan'ın İhracatı (Bin Dolar).....	7
2.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Azerbaycan'ın İthalatı (Bin Dolar).....	7
TÜRKİYE İLE TİCARET	8
3.1. TÜRKİYE İLE TİCARET.....	8
3.1.1. Genel Durum.....	8
3.1.2. Türkiye – Azerbaycan Dış Ticaret Göstergeleri (Bin Dolar).....	8
3.1.3. Azerbaycan'a İhracatta Başlıca Ürünler (2023).....	9
3.1.4. Azerbaycan'dan İthalatımızda Başlıca Ürünler (2023).....	10
KONYA İLE TİCARET	11
4.1. KONYA İLE TİCARETİ.....	11
4.1.1. Konya – Azerbaycan 2023 Yılı İhracat Kalemleri.....	11
4.1.2. Konya- Azerbaycan 2023 Yılı İthalat Kalemleri.....	13
4.1.3. Konya – Azerbaycan Yıllara Göre İthalat/ İhracat Rakamları.....	13

1.2. GENEL BİLGİLER

Resmi Adı	Azerbaycan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Nüfus	10,30 milyon
Dil	Azeri Türkçesi
Din	İslam
Başkent	Bakü
Yüzölçümü	86 600 km ²
Başlıca şehirleri	Bakü, Sumgayt, Gence, Mingaçevir, Khirdalan, Şirvan
Devlet Başkanı	İlham Aliyev
Para Birimi	Manat

1.2.1. Coğrafi Konum

Azerbaycan Cumhuriyeti Kafkasların geçiş noktası üzerinde, Büyük Kafkaslar ile Küçük Kafkaslar arasında yer almaktadır. Bölgenin en önemli özelliği tarihi geçit ve ticaret yolları üzerinde bulunmasıdır. Kuzeyinde Gürcistan (480 km) ile Rusya Federasyonu'na bağlı Dağıstan Özerk Cumhuriyeti (390 km), güneyinde İran İslam Cumhuriyeti (756 km), batısında Ermenistan (1 007 km) ve Türkiye Cumhuriyeti (Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ile 11 km uzunluğunda ortak sınırı bulunmaktadır), doğusunda ise Hazar Denizi (713 km) yer almaktadır.

86 600 km²'lik toplam araziye (%11,5 orman, %1,6 su havzası, %50 tarıma elverişli topraklardır ki, bunun %27'si otlaklar ve %36,9 diğer topraklardır.) sahip olan Azerbaycan 44-52 doğu meridyenleri ve 38-42 kuzey paralelleri üzerinde yerleşmektedir. Bakü'den Kuzey Kutba olan mesafe 5 550 km ve Ekvatora olan mesafe ise 4 440 km'dir. Dünyada en büyük göl olan Hazar Denizi 400 000 km² büyüklüğünde olup, en derin yeri 1 025 metredir.

Yaklaşık arazi yapısının %50'si dağlık olan bölgede deniz seviyesinden 3 000 metreye kadar yüksek olan sahalara ve %1'ini ise 3 000 metreden yüksek olan sahalara kaplamaktadır. Azerbaycan'ın ortalama deniz seviyesinden yüksekliği 657 metredir. Dağlık arazi Büyük Kafkas, Küçük Kafkas ve Talış Dağlarından oluşur. Kür-Aras ovası en büyük düzlüktür. En düşük rakım (Hazar Denizi)-28 m ve en yüksek nokta (Bazardüzü Dağı) 4 466 m'dir.

Dünyadaki 11 iklim çeşidinin dokuzuna sahip olan Azerbaycan'ın iklimini Büyük Kafkas dağlarının kuzeyden gelen soğuk hava kütleleri, Küçük Kafkas dağlarının güneyden gelen sıcak tropik hava akımları ve Hazar Denizi etkilemektedir.

Azerbaycan dünyanın çok değişik iklim tiplerine sahip ülkelerden biridir. Doğu ve orta kısımları alçak ve düzlük olduğu için, kışları ılık, yazları çok sıcak geçer. Güney doğu kısmı ise nemli subtropikal iklime sahiptir. Bölgeye düşen yıllık yağış miktarı 1 200-1 400 mm.'dir. Diğer bölgeler ise, kurak ve yarı kurak görünüme sahiptir. Tarımsal faaliyetlerin çoğu Kür ve Aras nehirleri civarında yapılmaktadır.

1.2.2. Siyasi ve İdari Yapı

Azerbaycan Parlamentosu, 31 Ağustos 1991'de, ülkenin bağımsızlığını ilan etmiştir. 18 Ekim 1991 tarihinde de Meclis Bağımsızlık kanununu kabul etmiştir. Ülke, 12/11/1995 tarihine kadar 1991'de Azerbaycan Yüksek Sovyeti tarafından kabul edilen, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının yeniden ihdas edilmesine dair kanunun verdiği yetkiyle idare edilmiştir.

Dolayısıyla halihazırda Azerbaycan, 12 Kasım 1995 tarihinde halkoyuna sunulmuş, %91,9 evet oyu ile kabul edilen yeni Anayasa ile idare edilmektedir. Anayasaya göre ülkenin yönetim biçimi cumhuriyettir. Başkanlık sisteminin egemen olduğu ülkede, Cumhurbaşkanı seçimi beş yılda bir yapılmaktadır.

Azerbaycan Milli Meclisi, 125 Milletvekilinden oluşmaktadır. Bunların 25'i siyasi partilerden, 100'ü ise bağımsız olarak seçilmiştir. Ülkede 30'un üzerinde irili ufaklı siyasi parti faaliyet göstermektedir.

Bugün mevcut olan müstakil ve bağımsız Azerbaycan Cumhuriyeti, 12 Kasım 1995 tarihinde referandum yolu ile kabul edilmiş olan Anayasa ile idare edilmektedir. Bu Anayasa'ya göre, Azerbaycan devleti demokratik, hukuka dayalı, laik, üniter bir cumhuriyettir. Kuvvetler ayrılığı prensibi Anayasa tarafından benimsenmiştir. Yasama yetkisi 125 milletvekilinden oluşan ve 5 yılda bir yenilenen Milli Meclis'e, yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına ve yargı yetkisi de Mahkemelere bırakılmıştır.

Milli Meclis, kanun kabul etmekle görevlendirilmiştir. Denetim yetkisi sınırlıdır. Toplantı zamanı ve süresi Anayasada belirlenmiştir. Hükümete güvenoyu vermek veya vermemek şeklinde olan parlamenter yetki, Azerbaycan Anayasasında sınırlı hale getirilmiş ve Milli Meclisin hükümete güvenoyu vermemesi halinde, aynı heyete hükümetin teşekkül ettirilmesi yetkisi Cumhurbaşkanınatanmıştır.

Cumhurbaşkanı hem devletin hem de icranın başıdır. Kanunlardan sonra Bakanlar Kurulu Kararlarından önce gelen ve "Ferman" adı verilen hukuki kararlar alma yetkisi vardır. "Ferman" denen hukuki kararlar, kanun gücünde olup, icrai hüviyete sahiptir. Bu yönü ile Cumhurbaşkanı yasama yetkisiyle de teçhiz edilmiştir.

Azerbaycan'da Cumhurbaşkanını 5 yıllık süre için halk seçmektedir. Hiç kimse ikiden fazla Cumhurbaşkanı seçilemez şartı, 18.03.2009 tarihinde yapılan Referandumda kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanı hem devletin hem de yürütmenin başıdır. Her türlü idari karar almak ve devlet teşkilatına şekil ve yön vermek yetkisine sahiptir. Başbakanı, Bakanları ve diğer devlet görevlilerini atamak ve görevden almak yetkisi vardır. Anayasaya göre, Bakanlar Kurulu Cumhurbaşkanı'nın yüksek icra organı olup, ona tabidir ve aynı zamanda da ona karşı sorumludur. Başbakanın ve Bakanların Milli Meclis üyesi olma şartı aranmamıştır.

Anayasada devletin egemenliğinin yegane kaynağının halk olduğu vurgulanmıştır. Anayasa, halk ve özgürlüklerin tespit ve düzenlenmesi açısından çağdaş bir Anayasadır.

1.2.3. Nüfus ve İstihdam

Azerbaycan 10,30 milyon kişi ile dünyada 88. sırada yer almakta olup, 2029 yılında 11 milyon kişi olması beklenmektedir. Nüfusun %54,1'i şehirlerde, %45,9'u ise köylerde yaşamaktadır. Nüfusun %49'u erkek, %51'i ise kadındır. Ülke nüfusunun %22,6'sını 0-14 yaş grubu, %70,2'sini 15-64 yaş grubu, %6,8'ini ise 65 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. Ülkede çalışabilir nüfus toplam nüfusun %50,09'ini oluşturmaktadır.

Azerbaycan, diğer dağılan SSCB ülkelerinde olduğu gibi, 1990'lardan itibaren kentlerde yaşayan nüfusunun bir kısmını kaybetmiştir. Bunda çoğunluğu kentlerde yaşayan etnik azınlıkların ülke dışına göç etmesi önemli rol oynamıştır. 2003 yılından itibaren kentsel nüfusta yeniden artış gözlenmeye başlamıştır.

Kentsel nüfusun artışında petrol sektöründeki gelişmeye bağlı olarak artan yeni iş olanakları etkili olmuştur.

Azeri nüfus, toplam nüfusun %90,6'sını oluşturmaktadır. Ülkedeki başlıca etnik azınlıklar ise Lezginler(%2,2-Rusya'nın Dağıstan bölgesi kökenli Müslüman Kafkas bir halk), Ruslar (%1,8) ve Ermeniler (%1,5)'dir.

Azerbaycan'ın resmi dili Azericedir (Azeri Türkçesi). Ülkede 1920'lere kadar Arap alfabesi kullanılmış, 1929 yılında Latin alfabesine geçilmiştir. Ancak, 1939 yılında zorunlu olarak Kiril alfabesine geçilmiştir. 1992 yılında Türkçeden örnek alınarak yeni bir Latin alfabesi oluşturulmuş olup, 2001'den beri zorunlu olarak kullanılmaktadır. Bağımsızlıktan sonra devlet, Rusçanın kullanımını aşamalı olarak kaldırmaya başlamıştır. Ancak Rusça halen yaygın olarak kullanılmaktadır.

Çalışan kesimin yaş limiti erkeklerde 16-65, kadınlarda 16-60'dır. Faal nüfus yaşının (çalışma yaşı) dışında çalışan çok az kişiye rastlanmaktadır. Çalışan kesimin genellikle 30 - 40 yaş arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

1.2.4. Doğal Kaynaklar

Azerbaycan diğer Kafkas ülkelerine göre geniş topraklara sahiptir. Ülke topraklarının yaklaşık %55'i tarımsal arazilerden, %2,5'i ise kentsel alanlardan oluşmaktadır. Toprakların %12'si ise ormanlık arazidir. Azerbaycan, ekolojik olarak çok çeşitli bir coğrafi yapı sergilemektedir. Ülke, deniz seviyesi altında düzlükler, Kafkas bölgesinde 4 000 metre yüksekliğinde dağlar, çöller ve subtropik alanlarla kaplıdır. Ülke topraklarının yarıdan fazlası alçak arazilerden oluşmaktadır. Tamamı Kafkas havzasında akan nehirler gemi taşımacılığına elverişli değildir. Sulama sistemleri su depoları ile düzenlenmektedir. En büyük su deposu ülkenin batısındaki Kura nehri üzerinde yer alan Mingechaur deposudur.

Trans-Kafkas ülkeleri içinde çevre kirliliğinin en fazla olduğu ülke Azerbaycan'dır. Yağış miktarı düşük olmakla birlikte Azerbaycan yeterli taze su rezervine sahiptir. Ancak yüzey suyu kirlidir. Nüfusun dörtte biri güvenli suya ulaşmakta sorun yaşamaktadır. Sınai üretimi düşük olmasına rağmen hava kirliliği halen yüksek düzeydedir. Çevre standartları üreticiler tarafında yeterince uygulanmamaktadır. Tarımsal arazi verimliliği de uzun yıllar boyunca yetersiz drenaj ve sulama nedeni ile topraktaki tuz oranının artmasına bağlı olarak düşmüştür. Hazar Denizi seviyesinin inip çıkması da önemli bir ekolojik sorundur.

Hazar Denizi, 1977-1995 yılları arasında yıllık ortalama 13 cm yükselmiştir. Hazar Denizi önemli bir balıkçılık alanıdır. Ancak kirlenme ve kaçak avlanma nedeni ile verimlilikte düşüş gözlenmektedir. 2006 yılında mersinbalığı stoklarının korunması amacı ile Azerbaycan, Rusya, Kazakistan ve Türkmenistan'dan havyar ticaretine CITES tarafından (the International Convention on International Trade in Endangered Species) geçici yasak getirilmiştir.

1.3. GENEL EKONOMİK DURUM

1.3.1 Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	78,72	76,64	78,75	81,44	84,6	88,19	92,41	97,43
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	4,6	1,1	2,8	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (\$)	7.823	7.525	7.641	7.808	8.015	8.256	8.549	8.906
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	13,9	8,2	3,5	5	4,5	4	4	4
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	29,8	9,9	8,5	8,1	6,2	5,4	4,4	4,3
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	5,6	5,6	5,5	5,5	5,4	5,3	5,3	5,2

Kaynak: IMF: Tahmin*

Azerbaycan, 1991 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra, önemli siyasi, askeri, sosyal ve ekonomik problemlerle karşı karşıya gelmiştir. Yeniliklere hızla adapte olan Azerbaycan, SSCB'nin dağılması ile uzmanlaşma ve iş bölümüne dayalı ekonomik yapılanmanın sona ermesine, ülke sanayi için gereken ara mallarının ithalat yollarının kapanmasına rağmen bütün bu darboğazları aşmayı başarmıştır.

Petrol fiyatlarının yüksek seyrettiği dönemde hızla büyüyen ve parlak bir dönem geçiren Azerbaycan, 2014'ün yarısında görülmeye başlanan petrol fiyatlarındaki düşüşten en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Gelirlerin azaldığı, bir yıl içinde %100'ü bulan devalüasyonlar sonucunda risklerin önlenmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için gerekli olan kapsamlı bir reform hazırlığına girişilmiştir.

Azerbaycan ekonomisinde, sanayi sektörünün önemli bir bölümünü yaklaşık 20 yıl önce kurulan ağır sanayi oluşturmaktadır. Ağır sanayi içinde en önemli sektörler demir, alüminyum ve çimento olup, çoğu petrol sanayinin gelişiminden sonra ihmal edilmiştir. Ülke sanayisinin tekrar canlanmasına yönelik olarak, Azerbaycan'da 2014 yılı "sanayi yılı" ilan edilmiştir.

Reel sanayi üretiminin hızla düşmesine rağmen, konut inşası, kırsal altyapı çalışmaları ve ulaşım altyapısının iyileştirilmesinden dolayı inşaat sektörü son yıllarda hızlı büyümüştür. Hizmet sektörü de ulaşım ve iletişim alanlarında yaşanan gelişmelerden dolayı hızlı bir biçimde büyümüştür. Bankacılık sektördeki varlığın yarısından fazlasını oluşturan iki devlet bankası tarafından yönetilmektedir.

Azerbaycan, petrol ve gaz sektörü ile birlikte gelişmekte olan bir ekonomidir. Çeşitlendirme çabaları yavaş kalmaktadır. Petrol dışı alanlarda yapılan yatırımların artış kaydetmesine rağmen ülkede enerji sektörü dışında kalan iş sektörleri halen oldukça zayıftır. Petrol ve gaz Azerbaycan'ın ihracatının %90'ından fazlasını oluşturmaktadır. Petrol fiyatlarına ilişkin olumlu görünüm, finansman maliyetlerini düşürmesini ve dış borçlanmayı sınırlandırmasını sağlaması beklenmektedir. Ayrıca yüksek petrol fiyatları, ihracat gelirlerini yüksek tutarak yüksek enflasyon gibi olumsuz faktörlerin etkisini yumuşatması beklenmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM DIŞ TİCARET

2.1. DIŞ TİCARET

Azerbaycan, 2022 yılında 38 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. Ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler İtalya, Türkiye, İsrail, Hindistan ve Yunanistan'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye %9 pay ile 2. sıradadır.

Ülkenin 2022 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar); petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; azotlu mineral veya kimyasal gübreler ve altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)dır.

2022 yılında ithalat 15 milyar dolar olmuştur. Ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler Rusya, Türkiye, Çin, Almanya ve Türkmenistan'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye %16 pay ile 2. sıradadır.

2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler: otomobiller; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış); ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar); buğday ve mahlutdur.

2.1.1. Başlıca Ürünler İtibariyle Azerbaycan'ın İthalat (Bin Dolar)

Ürün	2020	2021	2022
Nükleer reaktörler, kazanlar, makineler ve mekanik cihazlar; bunların parçaları	1.567.478	1.763.638	1.773.822
Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki taşıtlar ve bunların parça ve aksesuarları	810.311	1.165.117	1.367.436
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler	281.151	333.994	1.291.140
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon . . .	969.195	985.466	1.117.806
Eczacılıkla ilgili ürünler	377.146	528.567	652.936
Demir veya çelikten eşyalar	571.879	523.870	591.503
Hububat	360.503	388.607	516.276
Plastikler ve plastiklerden eşyalar	346.015	387.951	486.604
Demir ve çelik	374.187	344.061	448.305
Ahşap ve ahşap eşyalar; odun kömürü	258.226	324.152	384.600
Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazırlanmış yenilebilir yağlar	161.924	221.848	297.491
Optik, fotografik, sinematografik, ölçüm, kontrol, hassas, tıbbi veya cerrahi	228.277	223.705	277.002
Kağıt ve karton; kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	166.485	198.283	253.322
Demiryolu veya tramvay lokomotifleri	141.441	53.708	241.435
Şekerler ve şekerlemeler	138.011	196.783	228.644

Çeşitli kimyasal ürünler	180.527	189.471	206.068
Mobilya; yatak takımları, şilteler, şilte destekleri, minderler ve benzeri doldurulmuş mobilyalar	143.889	197.580	190.753
Süt ürünleri; kuş yumurtaları; doğal bal; başka yerde sınıflandırılmamış yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	153.327	157.422	188.617
Uçucu yağlar ve reçineoidler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	137.107	165.698	182.577
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	92.790	114.100	170.661
Örme veya tığ işi giyim eşyaları ve giyim aksesuarları	114.505	164.460	167.546
Kauçuk ve kauçuktan eşya	117.528	149.445	166.241
Tahıl, un, nişasta veya süttten elde edilen müstahzarlar; pastacılık ürünleri	107.290	124.234	159.507

Kaynak: Trademap

2.1.2. Başhca Ürünler İtibarıyla Azerbaycan'ın İhracat (Bin Dolar)

Ürünler	2020	2021	2022
Tüm ürünler	13.732.637	22.206.671	38.146.630
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler	11.981.306	19.631.204	35.300.079
Yenilebilir meyve ve kuruyemişler; narenciye veya kavun kabuğu	353.063	410.127	448.720
Plastikler ve plastiklerden eşyalar	164.628	442.188	386.216
Yenilebilir sebzeler ve bazı kök ve yumrular	254.393	220.241	218.856
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	113.433	188.529	217.561
Pamuk	156.842	273.003	213.760
Gübreler	11.009	121.289	210.678
Doğal veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kaplamalı metaller	198.570	205.621	190.229
Organik kimyasallar	57.929	99.756	138.463
Demir ve çelik	29.661	88.793	90.170
Nükleer reaktörler, kazanlar, makineler ve mekanik cihazlar; bunların parçaları	49.752	36.786	77.615
Tuz; kükürt; topraklar ve taş; sıva malzemeleri, kireç ve çimento	27.084	38.553	58.700
Demir veya çelikten eşyalar	22.691	27.443	46.370
Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki taşıtlar ve bunların parça ve aksesuarları	1.663	4.781	42.717
Şekerler ve şekerlemeler	27.418	33.029	41.041
Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	17.424	18.749	35.808
Bakır ve bakırdan eşya	28.181	54.476	33.168
İçecekler, alkollü içkiler ve sirke	12.063	14.629	31.031
Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazırlanmış yenilebilir yağlar	24.727	32.230	30.573
Maden cevherleri, cüruf ve kül	19.997	25.285	26.832
Diğer hazır tekstil ürünleri; setler; yıpranmış giysiler ve yıpranmış tekstil ürünleri; paçavra	20.260	21.914	26.459
Tütün ve işlenmiş tütün ikameleri; Nikotin içersin içermesin ürünler	14.693	16.097	25.367

Kaynak: Trademap

2.1.3. Başlıca Ülkeler İtibariyle Azerbaycan'ın İhracatı (Bin Dolar)

Ülkeler	2020	2021	2022
Dünya	13.732.637	22.206.671	38.146.630
İtalya	4.172.308	9.243.666	17.782.905
Türkiye	2.597.747	2.818.136	3.544.756
İsrail	437.500	898.097	1.682.726
Hindistan	456.784	594.431	1.662.624
Yunanistan	523.303	415.416	1.391.812
İspanya	329.270	564.436	1.008.998
Rusya Federasyonu	709.345	920.820	975.456
Hırvatistan	470.819	751.279	952.397
Çek Cumhuriyeti	229.679	263.789	922.191
Birleşik Krallık	157.622	396.742	779.724
Portekiz	239.779	587.440	743.408
Gürcistan	461.909	661.081	635.664
Endonezya	458	87.319	606.043
Almanya	234.109	650.259	591.301
Tunus	312.288	577.312	499.104
Vietnam	174.929	73.055	491.676
Romanya	101.476	120.592	446.866
İsviçre	214.895	272.549	430.478
İrlanda	143	41.756	400.009
Ukrayna	353.041	452.449	357.975
Bulgaristan	553	54.042	292.122
Tayland	129.689	134.161	257.353
Taipei, Çin	48.035	39	207.637
Avustralya	70.688	21.310	139.202

Kaynak: Trademap

2.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Azerbaycan'ın İthalatı (Bin Dolar)

Ülkeler	2020	2021	2022
Dünya	10.732.039	11.705.787	14.539.859
Rusya Federasyonu	1.960.365	2.073.248	2.733.312
Türkiye	1.562.207	1.843.664	2.297.212
Çin	1.413.974	1.639.492	2.086.286
Almanya	583.513	634.253	662.363
Türkmenistan	89.861	70.742	509.706
Kazakistan	116.075	95.444	494.423
Amerika Birleşik Devletleri	636.232	442.538	480.020
İran İslam Cumhuriyeti	300.615	397.524	476.434
İtalya	396.786	419.727	338.187
Japonya	195.124	259.022	290.219
Kore Cumhuriyeti	178.594	227.574	268.821
Belarus	148.100	128.772	266.513
Ukrayna	418.343	468.864	259.509
Birleşik Krallık	297.405	271.085	256.656

Fransa	448.277	180.925	222.955
Hindistan	125.972	144.672	219.449
Brezilya	78.381	194.966	189.611
Özbekistan	59.187	78.413	136.797
Gürcistan	73.925	102.307	134.618
Finlandiya	25.426	25.500	130.361
Polonya	109.152	105.543	119.438
Hollanda	96.081	87.732	106.976
Endonezya	30.337	54.718	104.747
Vietnam	80.551	112.701	102.935

Kaynak: Trademap

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TÜRKİYE İLE TİCARET

3.1. TÜRKİYE İLE TİCARET

3.1.1.Genel Durum

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı; ihraç ürünlerinin bu ülkede tanınmaya başlaması, Türk şirketlerinin Azerbaycan piyasasında şube açmak suretiyle Türkiye'den ithalat yapması ve bu malları iç piyasada pazarlaması gibi nedenlerle yükselme eğilimi göstermektedir.

2023 yılında ülkeye ihracatımız yaklaşık 2,8 milyar dolardır. Azerbaycan'a ihraç ettiğimiz başlıca ürünler: otomobiller; yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç); petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb. ürünler ve tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan dozlandırılmış ilaçlardır.

2023 yılında ülkeden ithalatımız yaklaşık 1,4 milyar dolardır. Belli başlı ithal kalemleri ise petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş); alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler); işlenmemiş alüminyum ve demir veya alaşımsız çelikten yarı mamullerdir.

3.1.2.Türkiye – Azerbaycan Dış Ticaret Göstergeleri (Bin Dolar)

	2021	2022	2023
İhracat	2.112.851.656	2.245.004.208	2.424.545.851
İthalat	645.179.157	637.992.448	548.179.063

Kaynak: Trademap

3.1.3.Azerbaycan'a İhracatta Başlıca Ürünler (2023)

Fasıl adı	İhracat Dolar
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	340.110.905
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	230.553.642
Plastikler ve mamulleri	128.920.424
Demir veya çelikten eşya	108.621.145
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	106.085.533
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	82.127.644
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	79.570.472
Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	77.250.332
Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	69.443.475
Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	63.977.577
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	58.239.088
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	57.480.238
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	56.279.446
Eczacılık ürünleri	55.322.653
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	49.403.621
Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	48.049.961
Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	47.764.624
Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	46.936.913
Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fırça vb.)	44.014.783
Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	42.580.058
Demir ve çelik	42.096.625
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	39.527.430
Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	33.379.244
Kauçuk ve kauçuktan eşya	30.581.253
Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	28.394.820
Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	28.083.672
Adi metallere çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	27.088.140
Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalaları, çay hülusalaları, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	25.340.383
Seramik mamulleri	24.087.610
Kakao ve kakao müstahzarları	18.653.793
Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	18.091.018
Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	14.592.903

Kaynak:TÜİK

3.1.4.Azerbaycan'dan İthalatımızda Başlıca Ürünler (2023)

Fasıl adı	İthalat Dolar
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	120.491.952
Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	116.564.771
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	71.745.874
Plastikler ve mamulleri	62.883.595
Demir ve çelik	56.265.645
Organik kimyasal ürünler	32.845.419
Bakır ve bakırdan eşya	18.248.956
Gübreler	17.947.916
Kurşun ve kurşundan eşya	13.878.553
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	9.750.562
Cam ve cam eşya	6.353.326
Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	3.791.030
Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	3.071.825
Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	2.527.238
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	2.221.750
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1.490.087
Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	1.307.958
Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	1.283.427
Demir veya çelikten eşya	1.263.676

Kaynak:TÜİK

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KONYA İLE TİCARET

4.1. KONYA İLE TİCARETİ

4.1.1.Konya – Azerbaycan 2023 Yılı İhracat Kalemleri

Ürün Adı	Dolar
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	23.543.126
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	6.043.889
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	5.538.361
Plastikler ve mamulleri	1.373.834
Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	1.216.736
Demir veya çelikten eşya	1.183.314
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	957.343
Eczacılık ürünleri	476.610
Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	475.054
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	448.010
İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	304.616
Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	302.393
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	297.684
Kauçuk ve kauçuktan eşya	283.231
Gübreler	280.881
Organik kimyasal ürünler	273.707
Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	235.377
Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	198.498
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	196.617
Kakao ve kakao müstahzarları	186.025
Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	152.123
Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	140.949
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	137.883
Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	108.656
Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar	107.098

Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusaları, çay hülusaları, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	99.606
Seramik mamulleri	87.390
Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	71.308
Şeker ve şeker mamulleri	68.453
Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	67.696
Adi metallerden aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, adi metallerden bunların aksam ve parçaları	64.941
Demir ve çelik	55.268
Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	49.687
Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar,bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	47.713
Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	41.773
Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	28.863
Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	27.636
Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	21.778
Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	20.332
Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	19.118
Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fırça vb.)	17.557
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	16.024
Hububat	15.670
Cam ve cam eşya	9.903
Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	9.715
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	9.454
Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	8.238
Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	4.725
Başlıklar ve aksamı (şapka, kasket, koruyucu başlıklar vb.)	3.734
Saatler ve bunların aksam ve parçaları	3.687
Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	3.270
Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	3.138
Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya, yapma çiçekler, insan saçından eşya	2.672
Bakır ve bakırdan eşya	2.036

Kaynak:TÜİK

4.1.2.Konya- Azerbaycan 2023 Yılı İthalat Kalemleri

Ürün Adı	Dolar
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	515.078
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	187.852
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	161.302
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	88.673
Adi metallere aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, adi metallere bunların aksam ve parçaları	45.200
Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	7.850
Kauçuk ve kauçuktan eşya	368

Kaynak:TÜİK

4.1.3.Konya – Azerbaycan Yıllara Göre İthalat/ İhracat Rakamları

	2020	2021	2022	2023
İhracat	34.819.778	39.415.779	51.898.059	42.418.961
İthalat	3.382.578	4.483.169	6.905.221	1.000.177
Hacim	38.202.356	43.898.948	58.803.280	43.419.138
Denge	31.437.200	34.932.610	44.992.838	41.418.784